

De bescherming tegen RHD bij raskonijnen.

De afgelopen twee tentoonstellingsseizoenen 2016-2017 en 2017-2018 gold op de KLN-tentoonstellingen de verplichting dat de aanwezige konijnen tegen RHD type 2 moesten zijn ingeënt. Voor het komende seizoen 2018-2019 geldt deze verplichting eveneens volgens een besluit van het hoofdbestuur KLN. Alleen geënte dieren waarvan een door de dierenarts getekend entformulier aanwezig is, mogen worden ingezonden. Dit zijn tamelijk ingrijpende maatregelen want het verplicht ons als liefhebbers van tentoonstellingen extra kosten te maken. De vraag rijst al gauw of dit allemaal nog steeds nodig is. Daarom goed om met elkaar na te gaan wat we weten over de RHD besmetting en welke ervaringen er tot nu toe zijn opgedaan.

In 2015 deed een nieuwe variant van het al enkele tientallen jaren in ons land aanwezige Rabbit Haemorrhagic Disease Virus (RHD) zijn intrede. Evenals bij de introductie van het RHD-virus in de negentiger jaren trad er veel sterfte op onder zowel jonge als volwassen konijnen. Dit werd gezien zowel onder de in het wild levende dieren als onder de tamme dieren. Er bleek in 2015 sprake te zijn van een nieuwe variant van het RHD-virus, welke is aangeduid als type 2 (als onderscheid met het eerdere virus, het type 1). De bestaande entstoffen boden geen bescherming en nieuwe entstoffen zijn ontwikkeld en in productie genomen. Deze werden in Nederland geregistreerd in 2016.

De grote infectiekansen en de ernst van de ziekte maakten het noodzakelijk dat de KLN maatregelen afkondigde om er in elk geval voor te zorgen dat via tentoonstellingen onder haar verantwoordelijkheid geen verspreiding van deze ziekten zou voorkomen. Zoals hierboven aangehaald heeft de KLN daarin ook haar verantwoordelijkheid genomen door het instellen van een entverplichting. Op de site van de KLN is te lezen dat de verplichting inhoudt dat ingezonden dieren minimaal 10 dagen voor de tentoonstelling geënt moeten zijn en dat de enting maximaal 1 jaar oud mag zijn.

Deze maatregel heeft als gevolg dat veel konijnenhouders de dieren die zij willen inzenden zullen laten enten maar zullen nalaten om de dieren die thuis blijven ook te enten. Als moment van enten zal dikwijls gekozen worden voor een datum vlak voor de jongdierendagen en het tentoonstellingsseizoen. Door het enten verzekert men zich ervan te kunnen inzenden. Met andere woorden: *het motief om te enten is het bezoek aan de tentoonstelling*. Het afgelopen jaar is bij een aantal fokkers echter al in de periode mei-juni een uitbraak van RHD type 2 vastgesteld, die vooral onder de jonge dieren maar ook bij enkele oude dieren aanleiding was tot grote verliezen. Dit is een teleurstellende ervaring die het gevolg is van het gebruikte entschema.

Het gekozen entschema is het gevolg van het entmotief. Waarom ga ik enten? Omdat de KLN het voorschrijft? Dan kunt u rustig verder gaan op dezelfde weg met het risico dat u onverwacht en ongewild ondanks de gemaakte inspanningen en kosten toch wordt geconfronteerd met een uitbraak bij uw dieren. Maar als *het motief om te enten is het gezond houden van de dieren*, dan zal u vaker moeten enten. Leidend bij de advisering van het entschema moet zijn de gegevens die de fabrikant van de entstof in de bijsluiters publiceert.

Voor de entstof Eravac, die alleen beschermt tegen RHD type 2, geldt, dat vanaf de leeftijd van 10 weken geënt, om de zes maanden een herenting moet worden gegeven. Voor de entstof Filavac VHD K C+V, die beschermt tegen type 1+2, geldt, dat een herenting moet worden gegeven na 1 jaar, *tenzij er een verhoogde kans op infectie is*. Nu weet niemand wanneer er een verhoogde kans op infectie is. Kennelijk heeft de fabrikant onvoldoende gegevens om een harde garantie te geven dat de bescherming na enting echt een jaar lang voldoende is om binnendringende virussen te elimineren. Ook bij de toepassing van Filavac loop je dus als eigenaar risico dat je dieren weer vatbaar zijn indien ze langer dan 6 maanden geleden zijn geënt.

Helaas moeten we vaststellen dat er onvoldoende gegevens met betrekking tot de oorzaak van sterfte onder konijnen (zowel wilde als tamme), beschikbaar zijn. De reden daarvan is bekend: wilde dieren worden dikwijls niet gevonden (kruipen weg of worden opgegeten door roofdieren en aaseters) en wij als konijnenfokkers laten onderzoek vaak achterwege vanwege de hoge kosten die zo'n onderzoek met zich meebrengt.

Wat weten we nu zeker over de verspreiding van RHD in Nederland?

- 1) Sinds 2015 is bij alle onderzochte konijnen geen RHD type 1 gevonden maar uitsluitend type 2.
- 2) De verspreiding van RHD type 2 is door heel het land en het virus is dus overal aanwezig.
- 3) De ziekte is zeer besmettelijk en kan op veel manieren worden overgebracht: via direct contact, schoeisel, transportmiddelen, hooi en stro, groenvoer, insecten etc.

Er bestaat geen medicatie voor aangetaste dieren; uitsluitend preventieve maatregelen (enten, geen contact met ongeënte dieren, hygiëne) zijn effectief.

KLN adviseert om alle dieren (dus ook die thuis blijven) 1 x per jaar te enten tegen RHD type 1+2.

Mijn advies is om 2 x per jaar alle dieren te enten tegen RHD type 2. Bij voorkeur in januari-februari en in juli-augustus. Wanneer er veel jonge dieren zijn, is een extra entronde voor de jonge dieren ernstig te overwegen (b.v. in mei-juni). Wanneer dat gezamenlijk met meerdere fokkers gebeurt en duidelijke afspraken worden gemaakt met de dierenarts, blijven de kosten te overzien. Met dit schema, dat uitgaat van drie maal per jaar een entmoment, is de kans op ziekte-uitbraken in elk geval een stuk minder dan bij het entschema dat KLN adviseert.

Piet van Dijk
31 januari 2018.